

Vergaderjaar 2020–2021

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 682

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATER- STAAT EN VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2020

Tijdens het plenaire debat over internationaal personenverkeer van 24 september jl. (Handelingen II 2020/21, nr. 6, debat over Coronaver-spreiding in relatie tot het Internationaal personenverkeer) heeft uw Kamer het kabinet verzocht reizigers actiever te ontmoedigen om op vakantie te gaan naar landen of gebieden waarvoor vanwege het coronavirus een oranje reisadvies geldt. Ook in het plenaire debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus op 30 september jl. is hier aandacht voor gevraagd. De boodschap blijft om niet af te reizen naar gebieden met een oranje reisadvies voor motieven anders dan een noodzakelijke reis. Reizen naar het buitenland is en blijft in de huidige situatie een risico vanwege de verspreiding van het coronavirus. Reizigers moeten er rekening mee houden dat de situatie in een (vakantie)land of gebied snel kan veranderen; een geel reisadvies kan oranje worden als de gezondheidssituatie in een land verslechtert met alle gevolgen van dien voor de reiziger.

De recente ontwikkelingen rondom het virus en de daardoor verslechterde gezondheidssituatie in verschillende EU-landen hebben er toe geleid dat er gisteren – op advies van het RIVM – wijzigingen zijn doorgevoerd in de reisadviezen. Een aantal landen heeft een oranje reisadvies gekregen en voor een aantal landen is de thuisquarantaine bij terugkomst in Nederland opgelegd. Een land kan een oranje reisadvies hebben, omdat het RIVM oordeelt dat de gezondheidssituatie niet veilig is (COVID-risicogebied). Voor reizigers die terugkeren uit dergelijke landen geldt dat zij bij thuiskomst tien dagen in thuisquarantaine gaan. Ook landen die beperkende maatregelen, zoals quarantaine bij aankomst vanwege de gezond-heidssituatie in Nederland, aan Nederlanders opleggen krijgen een oranje reisadvies, omdat die beperkende maatregelen zich niet verenigen met een toeristisch reispatroon.

Het kabinet ontmoedigt vakanties naar beide typen oranje reisgebieden, een vakantie is immers geen noodzakelijke reis. Er wordt daarbij niet

alleen ingezet op het informeren van de reiziger over de situatie in een bepaald land via de reisadviezen, maar ook op het actief ontmoedigen van het boeken en reizen naar gebieden met een oranje reisadvies. Met deze brief informeren we u welke acties wij hiervoor in gang zetten, mede namens de Minister van VWS, de Staatssecretaris van IenW en de Staatssecretaris van EZK. Dit in reactie op diverse toezeggingen en de aangenomen moties van de leden Amhaouch (CDA)¹, Van Dijk (PvdA) / Paternotte (D66)², Van Esch (PvdD)³ en Kröger (GL)⁴ inzake het ontmoedigen van vakantie-reizen naar oranje gebieden.

Ontwikkeling reis-en vakantiebewegingen

COVID-19 heeft een enorme impact op het aantal internationale reisbewegingen. De vakantieplannen van veel Nederlanders zagen er de afgelopen maanden anders uit dan in dezelfde periode van 2019. De effecten voor de reisbranche zijn groot: volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) was het aantal Nederlanders dat in het tweede kwartaal van 2020 op vakantie ging 65% lager dan in hetzelfde kwartaal van 2019. Ook kozen veel Nederlanders de afgelopen zomer voor een vakantie in eigen land.⁵ Dit beeld zien we terug in de flink lagere bezettingsgraden in de maanden juli en augustus van dit jaar ten opzichte van 2019 van verschillende vervoersmodaliteiten bij internationale reisbewegingen. Voor busreizen van en naar Nederland zat de grootste Europese busvervoerder, FlixBus, in juli en augustus op 41% van het aantal reizigers in vergelijking met dezelfde periode in 2019. Voor Schiphol lagen de aantallen in juli en augustus zelfs nog lager ten opzichte van 2019: 24% van het aantal passagiers, 43% van het aantal bewegingen met een bezettingsgraad van gemiddeld 54%. Volgens het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) neemt het aantal vakantieplannen van Nederlanders voor de rest van het jaar verder af.⁶ Hiermee voldoe ik, de Minister van IenW, aan de toezegging aan het Kamerlid Amhaouch tijdens het debat van 24 september jl. om u te informeren over de wijze waarop de verschillende vervoersstromen zich hebben ontwikkeld qua aantallen.

Actief ontmoedigen van boeken en reizen naar gebieden met een oranje reisadvies

Het is gezien de huidige epidemiologische situatie van groot belang dat reizigers geen vakantie-reizen naar gebieden ondernemen waarvoor een oranje reisadvies geldt. Het kabinet neemt daarom een aantal aanvullende acties om dergelijke reizen te ontmoedigen. Hiermee geeft het kabinet ook invulling aan de moties van de leden Amhaouch, Van Dijk / Paternotte, Van Esch en Kröger.

i) Inzet op communicatie richting reizigers

Het Ministerie van BZ heeft in haar communicatie via verschillende kanalen steeds gewezen op het belang van het raadplegen van de reisadviezen. Uit het aantal bezoeken van de website kan worden afgeleid dat dit goed is doorgedrongen. In de afgelopen 8 maanden is deze ruim 71 miljoen keer geraadpleegd (in heel 2019 3,25 miljoen keer).

¹ Kamerstuk 25 295, nr. 575.

² Kamerstuk 25 295, nr. 574.

³ Kamerstuk 25 295, nr. 601.

⁴ Kamerstuk 25 295, nr. 566.

⁵ <https://www.nbtc.nl/nl/home/newsroom/aantal-vakantieplannen-voor-2020-neemt-verder-af.htm>.

⁶ <https://www.nbtc.nl/nl/home/newsroom/ruim-70-procent-minder-internationale-bezoekers-verwacht-in-2020.htm>.

We hanteren een actieve ontmoedigende boodschap: «Boek geen vakantiehuizen naar landen met een oranje reisadvies». Wanneer een reiziger naar de website met reisadviezen van Buitenlandse Zaken gaat, is dit een van de eerste boodschappen die hij zal zien bij het raadplegen van de adviezen.⁷ Ook tijdens de persconferentie op 13 oktober jl. deed de Minister-President de oproep om sowieso nooit naar een land met oranje of rood reisadvies te gaan, tenzij noodzakelijk. Daarnaast herhaalde hij de boodschap die reeds, in aanloop naar de herfstvakantie, door de rijksoverheid is verspreid vanuit de campagne «Alleen samen» met behulp van een *visual* via social media: «Blijf zo veel mogelijk op je vakantieadres, reis zo min mogelijk, beperk het aantal uitstapjes, vermijd drukke momenten en volg de reisadviezen van het Ministerie van BZ.» Over deze boodschap heeft de Minister van VWS u gisteren per brief geïnformeerd.⁸ Voor volgende schoolvakanties worden eveneens vanuit «Alleen samen» communicatiemiddelen voorbereid.

Er wordt op veel boekingssites van vakantieaanbieders en vervoerders consequent verwezen naar de website met reisadviezen van BZ, waaronder de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen, de website van Schiphol, NS International en de reiswijzer van de ANWB. De oproep om geen vakantiehuizen te boeken naar landen of gebieden met een oranje reisadvies komt eveneens op rijksoverheid.nl. Op informatieve of vergelijkingssites die mensen raadplegen bij het oriënteren op en plannen van hun vakantie zal advertentieruimte worden ingekocht met een verwijzing naar de reisadviezen van BZ. Dit om de reiziger vóór het boeken of tijdens het plannen van een (vlieg)reis nogmaals hierop te attenderen.

Om meer automobilisten te informeren (tot nu toe de moeilijkst te bereiken doelgroep) start de Minister van IenW met het inzetten van *online traffic management*. Zoals de Minister al aangaf tijdens het debat van 24 september jl., is onderzocht hoe een groter deel van de automobilisten kan worden bereikt die naar of uit een oranje gebied rijden. Vooralsnog zal de inzet zich richten op de gebruikers van de navigatietool «Waze» en social media. Zij worden geselecteerd aan de hand van hun profiel en locatie. Ook ontvangen ze een bericht in hun navigatie of op hun social media tijdlijn met de boodschappen «Onderweg naar een land met een oranje reisadvies? Alleen voor noodzakelijke reizen, dus geen vakantie» of «Kom je uit een oranje reisgebied, kijk dan goed in het reisadvies van BZ of je in quarantaine moet en laat je testen als je klachten hebt». Daarnaast wordt de automobilist naar het reisadvies geleid om dit zelf te checken. De automobilist ontvangt de boodschap als hij of zij stilstaat, dus voorafgaand of na de rit. Om afleiding tijdens het rijden te voorkomen. Daarbij is de inzet van *online traffic management* volgens de richtlijnen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en niet herleidbaar tot individuele gebruikers.

Daarnaast is voor de afgelopen zomervakantie gevraagd aan o.a. de onderwijssector, kinderopvang en werkgeversorganisaties hoe bepaalde groepen kunnen worden geïnformeerd en gewezen op de consequenties van het reizen naar gebieden met een oranje reisadvies. De departementen hebben toen een op maat gemaakte boodschap, in de vorm van *visuals*, gedeeld met de eigen stakeholders. Deze aanpak is ook ingezet voorafgaand aan de herfstvakantie. Zo is er voor het primair en voortgezet onderwijs gekeken naar het vakantieadvies voor scholen. Dit maakt onderdeel uit van de servicedocumenten die ook zijn afgestemd met de sectoren. Hierin staat dat het wordt afgeraden om op reis te gaan naar

⁷ Zie ook Kamerstuk 25 295, nr. 587.

⁸ Kamerstuk 25 295, nr. 656.

gebieden met een oranje reisadvies en, als mensen dat toch doen, er afspraken moeten worden gemaakt over hoe het leerproces voor kinderen in het voortgezet onderwijs vanuit huis door kan blijven gaan, gezien de periode van thuisquarantaine.

ii) Inzet op afspraken met reisbranche, vervoerders en verzekeraars

De Minister van IenW heeft mede naar aanleiding van de eerdere motie van het lid Van Esch⁹ afgelopen zomer verschillende reisorganisaties en luchtvaartmaatschappijen¹⁰ opgeroepen actiever hun reizigers te informeren over de reisadviezen van het Ministerie van BZ, reizen naar risicogebieden niet aan te prijzen en om hun aanbod te wijzigen als het reisadvies voor een gebied oranje wordt.¹¹ Overigens houden reisorganisaties die aangesloten zijn bij de ANVR rekening met de kleurcode van de reisadviezen bij het aanbieden van zogenaamde pakketreizen.

Om deze eerdere oproep nog meer kracht bij te zetten, gaat het kabinet in gesprek met vertegenwoordigers van de reisbranche en internationale vervoerders. Zo heeft de Staatssecretaris van IenW al afgesproken dat NS International bij de toekomstige ticketverkoop voor internationale treinverbindingen, waaronder de nieuwe internationale treinverbindingen naar Wenen en Londen, i) geen promotie maakt voor treintickets naar gebieden waar een oranje reisadvies geldt; en ii) reizigers uitgebreid informeert over zowel de reisadviezen als de risico's van het reizen naar gebieden waar een oranje reisadvies geldt. Ook met andere vervoerders en partijen, zoals Airlines for Europe¹², wordt getracht een zelfde soort afspraken te maken. Met deze afspraken wordt mede invulling gegeven aan de motie van het lid Kröger.

Mede naar aanleiding van de moties van de leden Van Dijk/Paternotte, Van Esch en Kröger is ook contact opgenomen met het Verbond van Verzekeraars om met hen afspraken te maken over het goed informeren van reizigers. Zij verwijzen op hun eigen website al naar de website en reisadviezen van BZ. Met hen is afgesproken dat zij actief aan verzekeraars vragen om de informatie met betrekking tot reizen naar gebieden met een oranje reisadvies bij hun klanten onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld via de eigen website.

iii) Juridische spoor

De Minister van IenW heeft in het debat over internationaal personenverkeer aan het Kamerlid Paternotte toegezegd te bezien of de Reclame Code Commissie uitkomst kan bieden bij het ontmoedigen van reizen naar gebieden met een oranje reisadvies. Ook de motie Amhaouch roept het kabinet op te bezien of promotie van reizen naar coronabrandhaarden strookt met het misleidingsverbod in de Nederlandse Reclame Code. De Autoriteit Consument & Markt (ACM) ziet toe op een verbod op oneerlijke, waaronder misleidende, handelspraktijken op grond van de Wet handhaving consumentenbescherming. In hoeverre reclame voor COVID-19 risicogebieden als misleidend kan worden beschouwd zoals genoemd in artikel 7 en 8 van de Nederlandse Reclame Code het

⁹ Kamerstuk 25 295, Nr. 495.

¹⁰ ANVR, de VvKR (Vereniging van Kleinschalige Reisorganisaties), de BARIN (Board of Airline Representatives in the Netherlands) en de vier Nederlandse luchtvaartmaatschappijen.

¹¹ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, nr. 158.

¹² A4E is een handelsvereniging van Europese (burger)luchtvaartmaatschappijen die meer dan 70 procent van het Europese luchtverkeer vertegenwoordigt, waaronder Ryanair, Easyjet, Vueling, e.a.

Nederlandse Burgerlijk Wetboek¹³, hangt af van de concrete reclame-uiting. Het is uiteindelijk aan de rechtspraak om hier over te oordelen.

Het beoordelen of promotie van reizen in het algemeen naar coronabrandhaarden strookt met het misleidingsverbod in de Nederlandse Reclame Code, is niet aan de Minister van IenW en de Minister van BZ. Wij hebben hiervoor wel aandacht gevraagd bij de ACM en de Reclame Code Commissie. Zij nemen dit mee als een signaal bij hun toezichthoudende taken. Daarmee heb ik invulling gegeven aan zowel de motie van het lid Amhaouch, als ook de toezegging aan het lid Paternotte.

Uw Kamer wordt separaat geïnformeerd over de invulling van de moties van de leden Amhaouch en Kröger inzake het tegengaan van aanbiedingen voor dumprijzen naar deze gebieden. Het streven is om deze informatie zo spoedig mogelijk met uw Kamer te delen.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga,

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

¹³ Artikelen 6:193a BW en verder.